
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: КОНКУРЕНТНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Аналітична записка за підсумками

*V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
02 червня 2022 р. кафедра теоретичної та прикладної економіки
Інституту адміністрування та післядипломної освіти Національного
університету «Львівська політехніка» провела V Всеукраїнську
науково-практичну інтернет-конференцію «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ: КОНКУРЕНТНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ».*

Метою конференції визначено обмін досвідом між науковцями й практиками у сфері публічного управління та адміністрування, розширення тематики міждисциплінарних досліджень, підвищення якості виконання наукових розробок, координація наукової співпраці між науковими інституціями та бізнес-середовищем, розроблення рекомендацій з відновлення конкурентоспроможності держави у післявоєнний період.

На конференції обговорювались кризи в публічному управлінні та адмініструванні та їх вплив на становлення державності; публічне управління та адміністрування у відновленні економічної системи в післявоєнний період – світовий досвід; управління людськими ресурсами та соціальна політика у воєнний та післявоєнний періодах; вплив публічного управління та адміністрування на відновлення конкурентоспроможності держави в післявоєнний період.

З доповідями на науковому заході виступили: Поплавська Жанна Василівна – завідувачка кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка», д. е. н., професор, Пилипенко Любомир Миколайович – директор Інституту адміністрування та післядипломної освіти Національного університету «Львівська політехніка», д. е. н., професор, Куйбіда Степан Васильович – директор департаменту економічної політики Львівської обласної військової адміністрації, к. е. н., Волянський Олег Романович – начальник юридичного відділу Західного офісу Держаудитслужби, Логвіновська Світлана Іванівна – доцент кафедри фінансів Одеського національного економічного університету, м. Одеса, к. е. н., доцент, Курганська Елеонора Іванівна – доцент кафедри фінансів Одеського національного економічного університету, м. Одеса, к. е. н., доцент, Юринець Оксана Василівна – професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів, депутат Верховної ради України VIII скликання, громадський діяч, д. е. н., доцент, Садова Уляна Ярославівна – професор кафедри теоретичної та прикладної економіки Інституту адміністрування та післядипломної освіти Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів, д. е. н., проф., Мандюк Ярина Юріївна – криптоконсультант компанії «Peakdefi», Мельник Алла Федорівна – професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., професор, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Коваленко Олена Олександрівна – професор, доктор юридичних наук, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О. І. Процевського, Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Музика Павло Михайлович – доктор екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені професора І. В. Поповича, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів, Соломонко Дмитро Олександрович – асистент кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені професора І. В. Поповича, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів, Филюк Галина Михайлівна – д. е. н., професор, завідувачка кафедри економіки підприємства Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ.

За результатами дискусії щодо запропонованих до обговорення питань, учасники V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Публічне управління та адміністрування: конкурентні виклики сучасності» сформулювали такі висновки та практичні рекомендації:

Відбудова України в післявоєнний період вимагає чітко окресленого плану, який охопив би успішний досвід різних країн, адаптований до потреб України. Так, післявоєнна Німеччина відбудовувалась на засадах лібералізму, соціальної економіки, стимулювання конкуренції та інвестицій, фінансових реформах. Натомість Італія вбачала відбудову економіки на засадах фінансової підтримки найбільших монополій. В Японії поєднали лібералізацію з плановою економікою і використали ментальність та культуру, самопожертву та працездатність японського народу, розвинули підприємництво. Ізраїль, притримуючись лібералізації в економіці, зробив наголос на інфраструктурні проекти, систему державного регулювання цін. Таким чином, успішний досвід насамперед передбачав врахування національних особливостей, але однозначно передбачав економічну лібералізацію.

Національними особливостями України, які мають бути основою розроблення плану Маршалла (період реалізації 2 роки із загальним періодом контролю 5 років), мають бути такі:

– формування суспільства на основі патріотизму та прагматизму, формування цінностей. Економічний патріотизм пов'язаний з нетриманням активів в офшорах, сплатою податків, зберіганням коштів в українських банках, спротивом корупції, різним фінансовим злочинам, бюджетному марнотратству, зловживанню становищем, свавілля правоохоронних органів та органів контролю, в т. ч. щодо підприємництва, протистоянням олігархічним впливам, виробленням чистої екологічної продукції, не забрудненням навколишнього середовища та ін.;

– взаємодія та співпраця усіх гілок влади, в основі чого є потреби громади, євроатлантичний розвиток держави, реалізація адвокатування України у ключових європейських столицях, досягнення управлінської ефективності – методу добору лідерів, обізнаних або здатних швидко вчитися та адаптуватися; дотримання формату збереження демократії задля постійних змін, спроможності громад впливати на державотворення.

Україна переживає одну з найгостріших криз за історію становлення нації, державності. Однак кризу варто розглядати як «вікно можливостей», що супроводжується переданням знань та технологій, пошуком нових можливостей використання ресурсів, пошуком нових ресурсів, розвитком нових ринків, галузей,

зокрема ринку орендних відносин, агропромислового сектору, машинобудування, військового комплексу, ІТ сфери. Зруйновані регіони, порушені виробничо-логістичні зв'язки вимагають відбудови на засадах конкурентних переваг територіальних громад.

Україна від моменту створення як незалежна держава в економічних та державницьких системах характеризувалась штучними утвореннями та відносинами, реформування яких тривалий час не було успішним. Від моменту вторгнення в Україну – 24.02.2022 із введенням воєнного стану, в державності, як і в економічній системі, зокрема, штучно створене зазнало краху і потребує відновлення на нових для України засадах в управлінській, податковій та фінансовій системах, інфраструктурному розвитку, втручанню держави в ринкову економіку, дотриманні балансу інтересів, розвитку територіальних громад тощо.

Управлінська система. Вимагає формування системи прийняття рішень у публічній сфері на засадах єдино визначених на державному рівні напрямках розвитку. Впровадження воєнного стану унеможливило розвиток регіонів у відповідності до стратегій та планів, затверджених у мирний час. Відбувся перерозподіл фінансових потоків, змінилися першочергові потреби суспільства. Відповідно на регіональному рівні потрібно уникати «інтуїтивного» прийняття рішень та фрагментарних відносин, без системного та комплексного підходу. Економічна система стає тим фронтом, перемога на якому забезпечить розвиток державності загалом. Оскільки стан безпековості в країні є різним, то й різними мають бути підходи до регулювання економічних відносин. Такий диференційований підхід дасть можливість знизити економічне спадання на рівні держави. Володіючи великим повноваженнями щодо бюджетного управління обласні військові адміністрації одночасно позбавлені компетенції керування економічними процесами.

Податкова система. Податки потрібно використовувати як регулятори економічних відносин, а не основні наповнювачі бюджетів різних рівнів. Держава повинна знаходити способи наповнення дохідної частини бюджетів поза податковими надходженнями. Така переорієнтація дасть можливість вільно вносити зміни в систему оподаткування. З огляду на те, що бізнес намагається перевести свої активи за кордон, де й будуть сплачуватись податки, то необхідно розробити інструменти та заходи стримування такого вивезення активів, створення в районах з вищим рівнем безпеки, сприятливих умов для ведення бізнесу, особливо в територіальних громадах. Спрощення системи адміністрування податків.

Фінансова система. Вимагає ефективного використання державних коштів. Ефективність оцінюється як відповідність мети використання коштів доцільності та потребам у суспільстві. Електронний контроль за видатками, впровадження електронних систем з підвищенням можливості їх використання кадрами органів контролю. Окремі системи контролю вимагає надходження та використання донорських коштів на засадах прозорості та ефективності.

Інфраструктурний розвиток. Передислокація виробничих потужностей в окремі регіони зумовила появу надмірного навантаження на інфраструктуру. Відповідно, першочергового вирішення вимагає транспортна інфраструктура (перехід на вузьку колію), розбудова складських приміщень за європейськими нормами, елеваторів, оскільки змінюється навантаження на транспортну систему України. Очевидно, питання

відбудови має залежати від регіону – деокуповані території потрібно відбудовувати для того, щоби повертати туди життя. Водночас відновлення інфраструктури має супроводжуватися розбудовою системи протиповітряної та протиракетної оборони. Однак є певні об'єкти, які потрібно відбудовувати незалежно від того, що відбувається в театрі бойових дій.

Втручання держави в ринкову економіку. У воєнний період, як кризовий, держава може відхилитись від ринкових засад та надавати перевагу прямому державному втручання, підтримуючи економіку. Тимчасово потрібно перейти до такого управління економікою, коли держава вирішує, що саме є пріоритетом і на що потрібно спрямувати державну підтримку. В цьому контексті особливо важливу роль має відіграти НБУ та державні банки, які мають стати основою для кредитування переходу держави на воєнні рейки.

Головне завдання України зараз – інтенсифікувати економічні процеси на територіях, де не ведуться бойові дії. Зокрема, зосередитись на підтримці виробництва, переведенні його у відносно безпечні регіони. Водночас держава має максимально стимулювати переорієнтацію економіки на підтримку армії, забезпечення оборони, відновлення і підтримання інфраструктури, забезпечення продуктової безпеки. Для заохочення бізнесу є сенс розробити мобілізаційно-партнерські завдання. З метою стимулювання економіки під час війни, необхідне реформування регуляторної та податкової систем з метою спрощення всіх економічно значущих процедур. Також найближчими до економічних проблем залишаються територіальні громади, які мають сприяти розвитку місцевого бізнесу. Впровадження промислового безвізу, підтримання бізнесу – важливого суб'єкта, на якому будується вся економіка, задля стримування економічного спаду та відновлення економічного зростання.

Дотримання балансу інтересів та формування довіри. Баланс інтересів держави, бізнесу та суспільства порушується, зокрема, через зарегульованість процедур, наприклад, у публічних закупівлях. Формування довіри через блокчейн як системи відносин – зміна фінансових правил та законів у глобалізованому світі. Через розподіл інформації у системі блокчейн виникає можливість запобігти втраті чи зміні даних при несанкціонованому втручання. Відновлення довіри бізнесу до влади – фактору, який є визначальним у будь-яких управлінських рішеннях. Особиста відповідальність влади за виконання наданих обіцянок, посилення відповідальності чиновників за прийняття стратегічних рішень, які завдають шкоди бізнесу. Як елемент довіри вважається і сталість нормативно-правового регулювання діяльності бізнесу. Цьому може сприяти як мораторій на зміну відповідних законів, так і обговорення актів на рівні асоціацій, громадськості (як незалежного арбітра). Баланс інтересів і довіра до влади формуються з наданням пріоритету людині та її правам перед державою, насамперед права на працю оскільки людина, яка не отримує заробітну плату, втрачає можливість стати частиною єдиного механізму відновлення економіки.

Розвиток територіальних громад. Утворення територіальних громад на засадах диференціації, з врахуванням їх конкурентоспроможності, в т. ч. з урахуванням людських, фінансових, інвестиційних та виробничих ресурсів. Забезпечення фахівцями територіальні громади.

Аналітичну записку підготували:

Жанна Поплавська завідувачка кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка», д. е. н., проф.

Наталія Михальчишин доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка», к. е. н., доцент